

Enderrock | Joan Josep Isern | Actualitzat el 20/11/2022 a les 12:00

Bonet de San Pedro, «Raska-yú» i els poetes catalans

El crític literari Joan Josep Isern recorda el cantant palmèsà i la singular història d'una de les cançons més recordades de l'artista

Bonet de Sant Pere i Els Set de Palma | Arxiu

Pere Bonet i Mir, nascut el 1917 al barri del Puig de Sant Pere de Palma i conegut artísticament com a **Bonet de San Pedro** -també anomenat en l'àmbit popular **Bonet de Sant Pere**- va gravar l'any 1943 un disc amb el grup **Los Siete de Palma**. La seva cançó que va tenir més èxit es titula 'Raska-yú' i la tornada és aquesta:

*Raska-yú,
¿cuando mueras que harás tú?
Tú serás un cadáver nada más.
Raska-yú,
¿cuando mueras que harás tú?*

Vídeo: https://www.youtube.com/watch?v=_eQpFC0NqjA

Som, recordem-ho, a l'any 1943, el 'cuarto año triunfal'. Un temps, aquí, de por, fam i misèria mentre Europa es dessagna en una cruel guerra que encara duraria dos anys més. A la ràdio, com diria Papitu Benet, parlen de Franco. I és gràcies a la ràdio que es fa molt popular el fox ràpid i sincopat de 'Raska-yú', que explica una història que entra de ple en la necrofília, ja que remet a un dels temes clàssics de la literatura fantàstica: el de la núvia cadàver. Però l'alegria dura poc a casa dels pobres i, pocs mesos després, el govern va declarar el tema 'no radiable'. Qualsevol reproducció pública de la cançó quedava automàticament prohibida. Però, què havia passat?

Hi va haver opinions per a tots els gustos i, de fet, a mi me n'han arribades tres. La primera diu que el règim considerava **Bonet de Sant Pere** un 'desafecto' i es mirava amb lupa tot el que feia. Potser va ser per això que va córrer la brama que la lletra era una metàfora de la desitjada mort de Franco. Una altra teoria deia que prou morts i misèries hi havia a l'època com perquè, a sobre, des de la ràdio es frivoltzés l'assumpte. És una teoria bastant creïble, sobretot per allò que tant els agradava als militars de 'mantener alta la moral de la tropa. La tercera teoria és la més fonamentada. Sembla que qui va posar el crit al cel -i mai millor dit- va ser la jerarquia eclesiàstica, disconforme amb allò de '*cuando mueras tú serás / un cadáver nada más*' que atemptava contra conceptes tan fonamentals de la doctrina catòlica, apostòlica i romana com la vida eterna i la immortalitat de l'ànima.

Sigui per un motiu o altre, el cert és que, malgrat la prohibició, aquell 'Raska-yú' del 1943 va mantenir encara la popularitat durant uns quants anys més -en aquella època les modes no canviaven tan de pressa com ara- fins arribar al 1951, quan un misteriós 'Anònim rebutjat. Segle XX' va tenir la pensada de lligar la tornada del 'Raska-yú' amb el cognom del crític literari Joan Triadú per encapçalar amb un 'Triadú: *cuando mueras, ¿qué harás tú?*', una curiosa lletania de versos flamígers i indignats. Un 'Anònim rebutjat' darrere del qual s'amagava Antoni Ribera, aleshores poeta i narrador i, anys a venir, investigador dels fenòmens OVNI i pioner del submarinisme català.

Portades de Bonet de Sant Pere Foto: Arxiu

El poema-pamflet es va publicar l'estiu de 1951 a la revista Ressò, editada a Els Omells de na Gaia, que era una de les poques tribunes que aleshores es dedicava a parlar de la literatura que es feia al país. El motiu dels esgarips havia estat la publicació, pocs mesos abans, de l'Antologia de poesia catalana 1900-1950, de Joan Triadú. Una selecció molt exigent, trencadora i fonamentada que, com sol passar en aquests casos, va fer contents els poetes que hi sortien i va

fer enfadar molt els que no.

Vist amb ulls d'ara, sobta molt que l'aparició d'un llibre com aquest arribés a sacsejar tant el somort panorama literari català, tant de l'interior com de l'exili. L'element principal va ser la campanya de cartes al director a *El Correo Catalán*, tant a favor com en contra de Triadú, durant el mes de gener. Una campanya d'una impensada virulència, ja que va arribar fins i tot a criticar-lo no tan sols pels criteris de tria que havia adoptat sinó també pels seus trets físics. Val a dir, però, que dotze mesos després la tempesta ja s'havia apaivagat i la parròquia poètica catalana va continuar fent la seva. Aquell ?Raska-yú? havia fet història per uns motius que el mateix **Bonet de Sant Pere** mai no s'hauria arribat a imaginar.

V?deo: https://www.youtube.com/watch?v=3vZ3HNge_el